7/8659

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 14760 16 Kasım 2005
KONU :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Denizli Milletvekili Ümmet KANDOĞAN tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına tevcih edilen 7/8659 esas sayılı **yazılı soru önergesinde** yer alan hususlara ilişkin Özelleştirme İdaresi Başkanlığını ilgilendiren sorulara verilen cevaplar aşağıda sunulmuştur:

SORU 1- Yaklaşık 6 ay önce TÜPRAŞ'ın %14,76'lık hissesinin bir yabancıya satışının SPK'dan ısrarla gizlenmesinin nedenleri nelerdir?

CEVAP 1- TÜPRAŞ'ın %14,76'sına tekabül eden hisse senetlerinin İMKB Toptan Satışlar Pazarında SPK Mevzuatı ve Borsa Usul ve Esasları çerçevesinde satılmıştır.

Sermaye Piyasası Kurulunun Seri: VIII. No: 39 sayılı "Özel Durumların Kamuya Açıklanmasına İlişkin Esaslar" Tebliği gereğince;

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının, 28.02.2005 tarih 2253 sayılı yazısı ve 28.02.2005 tarih 2254 sayılı yazıları ile Sermaye Piyasası Kuruluna gerekli açıklamalar gönderilmiştir.

SORU 2- TÜPRAŞ'ın %14,76'lık hissesini satın alan kişi bugün itibariyle ne kadar gelir elde etmiştir? Dünyada, bu kadar kısa sürede aynı oranda kazanç elde edilen başka bir gelir kalemi var mıdır?

CEVAP 2- TÜPRAŞ'ın %14,76'sına tekabül eden hisse senetleri İMKB Toptan Satışlar Pazarında SPK Mevzuatı ve Borsa Usul ve Esasları çerçevesinde, İMKB Toptan Satışlar Pazarı Kuruluş ve İşleyiş Esasları Genelgesince belirlenen 15,40.-YTL fiyatla 04.03.2005 tarihinde satılmıştır. O tarihte, TÜPRAŞ'a yatırım yapan bütün yatırımcılar aynı oranda kazanç elde etmişlerdir.

SORU 3- 6 ay önce TÜPRAŞ'ın %65'inin 1.3 milyar dolara satışını durduranları kamuoyu önünde adeta suçlu ilan eder iken, bugün %51'inin 4.140 milyar dolara satılmasına vesile olan kişi veya kurumlardan özür dilemeyi düşünüyor musunuz?

./..

7/8659

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 14760 16 Kasım 2005
KONU :

-2-

CEVAP 3- Özelleştirme uygulamaları dünyanın her yerinde dinamik bir özelliğe sahip olup, konjonktürel olarak içinde bulunulan dönemin şartlarından önemli ölçülerde etkilenebilir. Ülkenin o anda içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik istikrar gibi konjonktürel gelişmeler, o ülkede yapılacak özelleştirme programının başarılı ya da başarısız olmasına neden olabilir. Siyasi ve ekonomik istikrarı sağlamış, komşularıyla ve tüm dünya ile barışık ve yabancı sermaye ile yerli sermaye arasında ayrım yapmayan bir ülkenin özelleştirme programının başarılı olması beklenir. Ülkemizde yaşanan 2001 ekonomik krizinin etkilerinin yoğun olarak hissedildiği dönemde, özelleştirme portföyündeki kuruluşların değeri oldukça düşmüş ve ihalelere katılan şirketlerin sayısı da oldukça azalmıştı. Bunun bir neticesi olarak, 2001, 2002 ve 2003 yıllarında özelleştirme gelirleri, 20 yıllık özelleştirme tarihinin en düşük seviyelerine inmiştir. Ekonomik krizin yaşandığı 2001 yılını takip eden ve krizin yaralarının sarılmaya çalışıldığı yıllarda özelleştirme ihalelerine katılmak için müracat eden şirketlerin sayısı da ciddi derecede azalmıştır. Kriz öncesinde gerçekleştirilen özelleştirme uygulamalarının taksitlerinde ödeme sıkıntıları ortaya çıkmıştır. Son yıllarda siyasi istikrarın sağlanmasına paralel olarak, ihalelere katılan firma sayısının artış göstermesiyle birlikte, özelleştirme programındaki kuruluşların değerlerinde büyük artışlar gerçekleşmiştir.

Serbest piyasa ekonomisinde bir ürünün değerini, o an içinde bulunulan piyasa şartları belirler. Ekonominin en önemli iki unsuru olan "arz ve talep" ilişkisi, herhangi bir malı üreten kuruluşa olan ilgiyi ve dolayısıyla da o kuruluşun değerini artırır veya düşürür. Konjonktürel nedenlerle fiyatı etkilenen sektörlerin başında petrol ve demir-çelik sektörleri gelmektedir. Bu konuda verilebilecek en iyi örnek TÜPRAŞ'tır. Ülke genelinde ekonomik krizin etkisinin hissedilmeye devam edildiği 2003 yılı sonunda, petrol fiyatlarının da dünya genelinde 30 ABD Doları gibi düşük seviyede bulunması nedeniyle, bu şirketin %65.76 oranındaki hisselerinin "blok satış" yoluyla özelleştirilmesinin denendiği 14 Ocak 2004 tarihinde gerçekleşen ihalede verilen en yüksek teklif 1.302. Milyon ABD Doları olmuştur. Bu ihaleden 21 ay sonra, 12 Eylül 2005 tarihinde yapılan özelleştirme sonucunda, şirketin %51'ine verilen en yüksek teklif 4.140. Milyon ABD Doları'nı bulmuştur. Bu rakam, TÜPRAŞ'ın o andaki yüzde yüz borsa değeri olan 4.100. Milyon Dolar'ın üzerindeki bir rakam olarak gerçekleşmiştir. Bu değer artışının arkasında rol oynayan bazı iç ve dış faktörler vardır. Şirketin 2002 yılında 2,19 Dolar olan rafinaj marjı ikiye katlanarak 2005 yılında 5 Dolara yaklaşmış; dünya genelinde petrol fiyatları 70 Dolara çıkmış ve bunlardan daha da önemlisi Enerji Piyasası Kanunu çıkarılarak petrol sektörü önündeki belirsizlikler kaldırılmış ve sektör serbestleştirilmiştir. Bütün bunlara ilave olarak, tek başına iktidar olmuş ve özelleştirme konusunda oldukça kararlı bir güçlü hükümetin varlığı

./..

7/8659

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

16 Kasım 2005

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 14760
KONU :

ile birlikte, Avrupa Birliği sürecindeki olumlu gelişmeleri de eklersek, TÜPRAŞ'ın fiyatının iki yıldan kısa bir zamanda nasıl ikiye katlandığını görmek mümkün olur. Kısacası, iç ve dış piyasalardaki konjonktürel gelişmeler, bir kuruluşun değerinin düşmesine yol açabileceği gibi, aynı kuruluşun piyasa değerinin artmasına da neden olabilir.

Bilgilerinizi ve gereğini takdir ve tensiplerinize arz ederim.

Kemal UNAKITAN
Maliye Bakanı